

Satversmes tiesa izbeidz tiesvedību lietā par koģenerācijā saražotās un obligātā iepirkuma ietvaros pārdotās elektroenerģijas cenas noteikšanu

2015. gada 6. oktobrī Satversmes tiesa ir pieņēmusi lēmumu par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2014-35-03 „Par Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumu Nr. 221 „Noteikumi par elektroenerģijas ražošanu un cenu noteikšanu, ražojot elektroenerģiju koģenerācijā” 54.¹ punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam un Elektroenerģijas tirgus likuma 28. panta otrajai daļai”.

Apstrīdētā norma

Apstrīdētā Ministru kabineta noteikumu norma ir spēkā no 2014. gada 1. maija un tā nosaka: „Šo noteikumu 53.1., 53.2. un 54.2. apakšpunktā un 7. pielikuma 4. piezīmē norādītais regulatora apstiprinātais dabasgāzes tirdzniecības gala tarifs bez pievienotās vērtības nodokļa atbilstoši dabasgāzes faktiskajai siltumspējai (EUR/tūkst. n.m³) nepārsniedz summu, kas aprēķināta, ja dabasgāzes tirdzniecības cena ir 277,46 EUR/tūkst. n.m³.”

Augstāka juridiskā spēka normas

Satversmes 1. pants: „Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika.”

Satversmes 105. pants: „Ikvienam ir tiesības uz īpašumu. Īpašumu nedrīkst izmantot pretēji sabiedrības interesēm. Īpašuma tiesības var ierobežot vienīgi saskaņā ar likumu. Īpašuma piespiedu atsavināšana sabiedrības vajadzībām pieļaujama tikai izņēmuma gadījumos uz atsevišķa likuma pamata pret taisnīgu atlīdzību.”

Elektroenerģijas tirgus likuma 28. panta otrā daļa: „Kritērijus, pēc kādiem koģenerācijas stacijas tiek kvalificētas šā panta pirmajā daļā noteikto tiesību iegūšanai, obligātā iepirkuma un tā uzraudzības kārtību, elektroenerģijas cenas noteikšanas kārtību atkarībā no koģenerācijas stacijas elektriskās jaudas un izmantojamā kurināmā, obligātā iepirkuma izmaksu segšanas kārtību un kārtību, kādā var atteikties no tiesībām pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros, nosaka Ministru kabinets.”

Lietas fakti

Elektroenerģijas tirgus likums noteic, ka ražotājs, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijas stacijā, kuras uzstādītā elektriskā jauda nepārsniedz četrus megavatus, var iegūt tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros.

Lieta ierosināta pēc sabiedrības ar ierobežotu atbildību „WINDAU” pieteikuma. Pieteikuma iesniedzēja tai piederošā koģenerācijas stacijā ražo elektroenerģiju un siltumenerģiju, izmantojot dabasgāzi, un saražoto elektroenerģiju pārdod obligātā iepirkuma ietvaros.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka apstrīdētā norma mainot līdz šim pastāvējušo formulu, atbilstoši kurai tiek aprēķināta koģenerācijas stacijām maksājamā cena par obligātā iepirkuma ietvaros pārdodamo elektroenerģiju. Iepriekš šī cena bija tieši proporcionāla dabasgāzes cenai. Apstrīdētā norma radot situāciju, ka dabasgāzes izmaksu palielinājumu pieteikuma iesniedzēja būšot spiesta segt no saviem līdzekļiem. Šāda situācija aizskarot pieteikuma iesniedzējas tiesības uz īpašumu un neatbilstot tiesiskās paļāvības principam, turklāt apstrīdētā norma neesot pieņemta atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 28. panta otrajā daļā noteiktajam pilnvarojumam.

Tiesas secinājumi un lēmums

Satversmes tiesa atzina, ka apstrīdētās normas atbilstība tiesiskās paļāvības principam ir apskatāma kopsakarā ar Satversmes 105. pantu, noskaidrojot, vai pieteikuma iesniedzējas norādītās intereses ietilpst tiesību uz īpašumu tvērumā. [11.3.]

Satversmes tiesa norādīja, ka apstrīdētā norma būtībā nosaka obligātā iepirkuma ietvaros pārdodamās elektroenerģijas cenas maksimālo līmeni, ja dabasgāzes cena pārsniedz apstrīdētajā normā noteikto robežvērtību. Tomēr pieteikuma iesniedzējai ar apstrīdēto normu netiek liegts turpināt saimniecisko darbību un pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. [12.1]

Satversmes tiesa vērsa uzmanību uz to, ka nākotnes ienākumi uzskatāmi par īpašumu tad, ja tie jau ir nopelnīti vai pastāv prasība, kuru var apmierināt. [11.1] Savukārt plānotā peļņa nav uzskatāma par īpašumu, jo vēl nav nopelnīta, un līdz ar to nepastāv prasība, kuru varētu apmierināt. Tādējādi pieteikuma iesniedzējas interese gūt tai vēlama apmēra peļņu neietilpst Satversmes 105. panta tvērumā. [12.2]

Līdz ar to Satversmes tiesa atzina, ka apstrīdētā norma nerada pieteikuma iesniedzējas pamattiesību aizskārumu. [12.2] Ņemot vērā, ka persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt vienīgi savu pamattiesību aizskāruma gadījumā, **Satversmes tiesa secināja, ka tiesvedība lietā ir izbeidzama.** [13] Tā kā Satversmes tiesa nekonstatēja pamattiesību aizskārumu, tā nevērtēja prasījumu arī tā pakārtotajā daļā par apstrīdētās normas atbilstību Elektroenerģijas tirgus likuma 28. panta otrajā daļā noteiktajam pilnvarojumam. [14]

Satversmes tiesas lēmums nav pārsūdzams. Lēmums ir pieejams Satversmes tiesas mājas lapā.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt Satversmes tiesas lēmuma izpratni. Tā nav uzskatāma par lēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodama tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Līna Kovalevska

Satversmes tiesas priekšsēdētāja palīdze

Lina.Kovalevska@satv.tiesa.gov.lv

67830748, 29813216